

Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty- EVVO

VIZE : *udržitelný rozvoj a zvýšená úroveň
environmentálního vědomí*

***Návrh koncepce EVVO pro Městský úřad Tábor jako obecní úřad a úřad obce
s rozšířenou působností***

**zodpovědná osoba za realizaci systému:
Ing. Michala Svitáková**

**Autoři strategie
Ing. Hana Randová
Ing. Jan Fišer
Ing. Michala Svitáková**

Květen 2007

Obsah:

I. ÚVOD.....	3
ZÁKLADNÍ POJMY	3
PŘEDKLÁDANÁ KONCEPCE VYCHÁZÍ Z NÁSLEDUJÍCÍCH DOKUMENTŮ:.....	4
a) <i>Na mezinárodní úrovni</i>	4
b) <i>Na úrovni České republiky</i>	5
c) <i>Koncepce se opírá o následující právní normy:</i>	6
II. NÁVRHY A OPATŘENÍ EVVO.....	7
STRATEGICKÝ CÍL EVVO.....	7
PRIORITY EVVO	7
OPATŘENÍ, PROJEKTY A AKTIVITY PRO REALIZACI VYCHÁZEJÍCÍ ZE STÁTNÍHO PROGRAMU EVVO:.....	8
III. REALIZACE CÍLŮ EVVO	9
OBLASTI ROZVOJE	9
1. <i>Veřejná správa</i>	10
2. <i>Školství</i>	10
3. <i>Veřejnost</i>	11
4. <i>Podnikatelská sféra</i>	11
IV. MĚSTO TÁBOR.....	12
SWOT ANALÝZA	12
NEVLÁDNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE, OBCE A MĚSTA VE SPRÁVNÍM OBVODU A DALŠÍ SUBJEKTY PŮSOBÍCÍ V OBLASTI EVVO.....	14
a) <i>Organizace se sociálním zaměřením:</i>	14
b) <i>Občanská sdružení aktivně působící v Táboře se zaměřením na ekologii a přírodu:</i> .	15
V. ZDROJE FINANCOVÁNÍ EVVO	16
1. FINANČNÍ ZDROJE EU	16
(a) <i>Operační program rozvoje lidských zdrojů</i>	16
(b) <i>Operační program Infrastruktura</i>	17
(c) <i>Operační program Průmysl a podnikání (OPPP)</i>	17
(d) <i>Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství</i>	17
(e) <i>Regionální operační program (ROP)</i>	17
2. FINANČNÍ ZDROJE ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU	17
VI. ZÁVĚR	18
PŘÍLOHA: MATERIÁLY PRO EVVO VE ŠKOLÁCH	19

I. Úvod

Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) v České republice a jeho Akční plány na léta 2007-2009 vymezují značně podrobně cíle, aktivity a úkoly v oblasti EVVO. Pro státní správu je tento dokument závazný, vůči samosprávě má pouze doporučující charakter.

Hlavním cílem EVVO je efektivním výchovným a osvětovým působením na všechny články společnosti přispět k udržitelnému rozvoji, zvýšit úroveň environmentálního vědomí všech obyvatel a zvýšit odpovědnost každého jednotlivce za současný i budoucí stav životního prostředí.

Návrh koncepce by měl zajistit komunikaci a spolupráci mezi jednotlivými subjekty, které v této oblasti působí. Znění koncepce může být dáno k připomínkování veřejnosti.

Zpracování místní koncepce EVVO je základním předpokladem úspěšného plnění dlouhodobého úkolu stanoveného Státním programem EVVO v ČR na roky 2007 až 2009. Důraz je kladen na aktivní zapojování a oslovování veřejnosti v rozhodovacích procesech o záměrech ovlivňující životní prostředí.

Základní pojmy

Životní prostředí - Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.

TUR – Trvale udržitelný rozvoj

Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů. (§6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí ve znění pozdějších předpisů).

Environmentální výchova, osvěta a vzdělávání (EVVO)

se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem TUR, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách (§16 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí ve znění pozdějších předpisů).

E (environmentální) – mající vztah k poznávání, tvorbě a ochraně životního prostředí. Často je toto slovo překládáno jako ekologický, je to ale odlišné. Nám chybí ekvivalent ke slovu environmentální.

V (vzdělávání) – systematické rozvíjení duševních schopností a osvojování si širokých znalostí studiem.

V (výchova) – cílevědomá systematická péče o zdárný duševní a tělesný rozvoj člověka, formování vztahu, v našem případě respektu vůči živé i neživé přírodě a přírodním zákonitostem, úcty k tomu, čeho dosáhli a co vytvořili naši předkové, a zodpovědnosti k našim potomkům.

O (osvěta) – činnost zaměřená na zvýšení vzdělávání a kulturní vyspělosti.

Usnesení vlády ČR č. 1155/2006 ke Státnímu programu EVVO v ČR

Nejvýznamnějším úkolem Akčního plánu, který je konkretizací Státního programu EVVO na léta 2007 - 2009, zaměřeným na úroveň regionů (krajů a okresů) a obcí je úkol:

„Iniciovat vznik funkčních regionálních a místních systémů EVVO v úzké spolupráci pracovníků veřejné správy, škol, center a středisek ekologické výchovy, NNO a dalších partnerů činných v EVVO.“

V Akčním plánu Státního programu EVVO je na úrovni krajů formulována řada opatření, z nichž jsou významné zejména následující:

- *zpracovat regionální koncepce EVVO,*
- *postupně zavádět environmentálně šetrný provoz úřadů (správních úřadů, škol, zdravotnických zařízení, kulturně vzdělávacích zařízení) včetně úprav veřejných prostranství.*
- *aktivně oslovovat a zapojovat veřejnost do rozhodovacích procesů o záměrech ovlivňujících životní prostředí,*
- *spolupracovat s ostatními úrovněmi veřejné správy, zajistit přenos zkušeností a informací,*
- *cíleně podporovat rozvoj environmentálního poradenství v každém kraji a regionu*

V předkládané koncepci se také objevuje téma místní Agendy 21, zejména ve strategické oblasti veřejnost (zapojování veřejnosti do rozhodování, informování o místní Agendě 21 a TUR, výchova a vzdělávání k TUR), přestože místní Agenda 21 není jen záležitostí zapojování veřejnosti a je nadřazena EVVO.

Předkládaná koncepce vychází z následujících dokumentů:

a) Na mezinárodní úrovni

- **Agenda 21** (akční program vycházející z konference OSN o ŽP v Rio de Janeiro v r. 1992, obsahuje podrobná doporučení, na jejichž základě bude možno zpomalit zhoršování stavu ŽP a dosáhnout udržitelného využívání přírodních zdrojů v rovnováze s potřebami budoucích generací lidské společnosti. Státy, které se k A21 přihlásily, by měly začlenit její principy do strategických dokumentů).
- **Aarhuská úmluva**- úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.
- **Směrnice Rady č. 90/313/EHS, o volném přístupu k informacím o životním prostředí** (1990).

- **Rozhodnutí č. 1411/2001/ES Evropského Parlamentu a Rady o Rámci Společenství pro spolupráci při prosazování udržitelného rozvoje měst (2001).**

b) Na úrovni České republiky

- **Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR** (usnesení vlády ČR č. 1155/2006 jako součást implementace směrnice č. 90/313/EEC, o svobodě přístupu k informacím o ŽP. Neoddělitelnou součástí je příloha Akční plán SP EVVO v ČR, který by měl být periodicky aktualizován každé 3 roky).

Obsahuje východiska, komentuje současný stav, stanovuje cíle a nástroje a nastiňuje potřebné **úkoly směřované do čtyř cílových skupin:**

1. veřejná správa

- pověřené obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- pověřené obecní úřady
- obecní úřady a jimi řízené organizace
- členové samospráv na všech úrovních

2. školství

- vedoucí pedagogičtí pracovníci
- pracovníci České školní inspekce
- koordinátoři EVVO ve školách a školských zařízeních všech úrovní
- učitelé
- vychovatelé, pracovníci (dům dětí a mládeže, středisko volného času)
- žáci a studenti
- dobrovolní pracovníci z řad veřejnosti
- děti a mládež v mimoškolních aktivitách

3. veřejnost

- obyvatelé měst
- obyvatelé venkova
- občané (patřící do jedné obce)
- aktivní veřejnost (včetně občanských sdružení)
- pasivní veřejnost
- zájmové skupiny a spolky (např. Český svaz ochránců přírody, Klub českých turistů, Český svaz zahrádkářů, aj.)
- specifické skupiny (např. senioři, matky s dětmi, majitelé rodinných domů aj.)
- autority ovlivňující veřejné mínění
- média

4. podnikatelská sféra

- podniky průmyslové i zemědělské, spadající pod zákonnou úpravu dle zákona č.76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)
- ostatní velké podniky průmyslové i zemědělské

- malé a střední podniky, podniky služeb
 - živnostníci, OSVČ
 - profesní a podnikatelské svazy a sdružení
 - hospodářská a agrární komora v rámci kraje
 - zaměstnanci, střední a vysoký management, vlastníci
- **Program rozvoje územního obvodu Jihočeského kraje – Akční plán rozvoje a přípravy Jihočeského kraje na vstup České republiky do Evropské unie pro rok 2005.**
 - **Koncepce EVVO Jihočeského kraje.**

c) Koncepce se opírá o následující právní normy:

- **zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, ve znění zákona č. 123/1998Sb. a zákona č. 100/2001 Sb. (jediný zákon, jež stanovuje všeobecné podmínky pro EVVO),** který v § 16 konstatuje: „Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách“.
- **Listina základních práv a svobod** (usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993Sb.), kde článek 35 uvádí:
 - (1) „Každý má právo na příznivé životní prostředí.
 - (2) Každý má právo na včasné a úplné informace o stavu ŽP a přírodních zdrojů.
 - (3) Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat ŽP, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.“
- **Zákon č. 123/1998 Sb. o právu na informace o životním prostředí,** ve znění zákona č. 132/1998 Sb., a zákona č. 6/2005 Sb.

II. Návrhy a opatření EVVO

Posláním „Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Městského úřadu Tábor jako obecního úřadu a úřadu obce s rozšířenou působností“ (dále jen Koncepce) je systematické působení na obyvatele města Tábora a celého správního území prostřednictvím EVVO, jako preventivní opatření proti poškozování životního prostředí a nezbytná podmínka udržitelného rozvoje.

Vizí Koncepce je zvýšení vědomostí obyvatel Tábora a celého správního území o životním prostředí, které by se mělo projevit širším zapojením veřejnosti nejen do řešení ekologických problémů, ale i do jejich předcházení, čímž dojde ke zvýšení kvality života a k postupnému snižování nákladů na ochranu životního prostředí. Obyvatelé, kteří myslí a jednají v souladu s principem udržitelného života, jsou si vědomi odpovědnosti za udržení kvality prostředí, jeho jednotlivých složek a mají úctu k životu ve všech jeho formách.

Smyslem EVVO je přiblížit se udržitelnému rozvoji a k tomu mohou vést jen ta rozhodnutí, která zohledňují všechny aspekty rozvoje společnosti. Kulturní rozmanitost je stejně důležitá jako přírodní. Místní zvláštnosti vznikaly celou dobu vývoje území a jsou součástí celosvětového bohatství. Prohlubování vztahu lidí k přírodě a krajině a zvýšení jejich povědomí o životním prostředí by se mělo projevit širším zapojením veřejnosti do konkrétních řešení a předcházení environmentálních problémů. Dojde tak ke zlepšení kvality života a k postupnému snižování nákladů na ochranu životního prostředí.

S ohledem na délku návrhového období a obecně minimální zkušenosti s naplňováním strategických dokumentů tohoto druhu zůstane Koncepce po celou dobu své účinnosti otevřeným dokumentem, připraveným reagovat na vývoj aktuálních potřeb, a to formou aktualizací.

Strategický cíl EVVO

Strategickým cílem EVVO a informování veřejnosti o stavu životního prostředí je dosažení významných pozitivních změn v myšlení a chování lidí, které odpovídají požadavkům trvale udržitelného rozvoje a života a jež se projeví šetrnějším přístupem obyvatel k životnímu prostředí. Takové změny budou významné pro prevenci škod na ŽP, jeho postupné zkvalitňování a pro aktivní zapojování veřejnosti do řešení všech uvedených aspektů životního prostředí.

Priority EVVO

- **environmentální osvěta** – tj. stabilní zajištění kvalitního všeobecného povědomí o environmentálních souvislostech a dopadech každodenních lidských činností na kvalitu života občanů města Tábora i v celém správním území, propagace pozitivních vzorců šetrné spotřeby a šetrného environmentálního chování ve všech vrstvách společnosti.

- **účast veřejnosti při rozhodování** – tj. vytváření a stálá podpora mechanismů vedoucích k co nejširšímu zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů v environmentálních plánech a koncepcích a do účasti na projednávání závažných zásahů do kvality životního prostředí a krajiny.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci vycházející ze Státního programu EVVO:

- 1. vytvořit a podporovat mediální zdroje informací o EVVO a životním prostředí**
 - vytvořit a aktualizovat na obcích internetové stránky, tematicky zaměřené na životní prostředí,
 - podpora získávání zpráv zaměřených na životní prostředí,
 - poskytování informací místním médiím,
 - doporučit, aby informace o životním prostředí byly součástí obecních a městských tiskovin ve správním území a případně v městské kabelové televizi,
 - vydávání vlastních publikací a informačních materiálů.
- 2. podpora vzniku sítě ekologických poraden**
 - v souladu s krajskou koncepcí podporovat rovnoměrné rozmístění těchto zařízení ve správním území s důrazem na dosažitelnost pro občany,
 - využít vznikající střediska ekologické výchovy (SEV),
 - využít sítě jiných informačních center – např. turistika, apod.,
 - podpora nezávislého poradenství.
- 3. zajištění fungování systému financování občanských aktivit v oblasti EVVO**
 - zachovat financování aktivit EVVO z fondu ŽP města Tábora a aktivních grantů
 - zajistit včasnou propagaci a šíření informací o možnosti získání finanční podpory na aktivity EVVO,
 - zvyšovat kvalifikační úroveň lidí poskytujících environmentální osvětu,
 - umožnit další rozvoj organizací.
- 4. zpřístupnění přírodně a geologicky zajímavých lokalit**
 - budování a rozvoj naučných stezek, pěších a cyklistických tras,
 - vydávání publikací s přehledem zajímavých území a naučných stezek, případně i v internetové verzi.
- 5. rozšíření nabídky programů pro veřejnost zaměřených na poznávání přírody v různých zařízeních**
 - spolupráce se stanicí pro handicapované živočichy Votice,
 - spolupráce s Botanickou zahradou v Táboře.
- 6. podpora zapojení měst a obcí do sítí a programů zaměřených na udržitelný rozvoj komunit**
 - propagace zapojení do místní Agendy 21 nebo sítě zdravých měst, propagace programu obnovy venkova.
- 7. podpora propagace a prezentace projektů, akcí, činností a aktivit subjektů z oblasti EVVO**
 - zprávy v tisku a na internetových stránkách
 - propagace činnosti místních aktivit v místních obecních tiskových zpravodajích.

III. Realizace cílů EVVO

Oblasti rozvoje

Oblasti rozvoje představují jednotlivé okruhy rozvoje EVVO na Táborsku. V Koncepci byly stanoveny čtyři oblasti rozvoje, k nimž byly stanoveny cíle, jak je uvedeno v tabulce.

Tabulka: Přehled oblastí rozvoje a jejich cílů

Oblast rozvoje	Stanovený cíl
Města a obce	Podpora rozvoje EVVO na Táborsku v oblasti působnosti jednotlivých měst a obcí zvýšením informovanosti občanů o stavu ŽP
Neziskové organizace	Podpora rozvoje NNO na Táborsku prostřednictvím spolupráce s NNO a koordinace jejich činnosti
Mateřské a základní školy	Podpora rozvoje EVVO na Táborsku ve školách a školských zařízeních zavedením EVVO do výuky a zájmových kroužků při školách
Veřejnost	Zajištění přístupu veřejnosti k informacím o ŽP a následně zkvalitnění její účasti na rozhodovacích procesech v této oblasti

Cíle: v každé oblasti rozvoje jsou stanoveny cíle v obecné rovině, jejich naplnění bude závislé na způsobu zvoleném jednotlivými subjekty, které se budou plněním zabývat.

Opatření: pro naplnění oblasti rozvoje je definován soubor opatření, která jsou uvedena u jednotlivých cílových skupin (v souladu se Státním programem EVVO – viz str. 4-5). Tato opatření stanovují zaměření rozvoje určité oblasti, nejsou však v souladu s otevřeností Koncepce vyčerpávající a lze je dále doplňovat o další vhodné aktivity. Každé opatření je tak jakýmsi dílčím cílem dané oblasti rozvoje.

Aktivity: jsou činnosti, kterými jsou realizovány opatření a cíle a jsou vykonávány nepřetržitě ve stanoveném časovém období realizace.

Pro každou aktivitu je, popř. bude stanoven:

- garant realizace** – subjekt odpovědný za realizaci celé činnosti nebo projektu,
- spolupracující subjekt** pro různé fáze realizace činnosti nebo projektu,
- termín zahájení realizace** (s ohledem na stanovené priority),
- zdroj financování,**
- popis navržené aktivity** – podrobnější popis obsahu a postupu realizace aktivity.

V souladu se Státním programem EVVO jsou pro čtyři základní cílové skupiny navrhovány v Konceptci následující prioritní aktivity s uvedením garantů za jejich naplňování:

1. Veřejná správa

- seznámení jednotlivých obecních úřadů se základními principy místní Agendy 21 (např. prostřednictvím internetu), garant odbor ŽP MěÚ Tábor
- propagace programu rozvoje venkova na obecních úřadech formou předání základních informací o možnostech jeho využití (např. prostřednictvím internetu), garant odbor rozvoje MěÚ Tábor
- prosazování priorit EVVO v činnosti všech úřadů, garantem jsou jednotlivé obecní úřady.

2. Školství

- propagovat zavedení environmentálního vzdělávání a výchovy jako nedílné součásti všeobecného vzdělávání již v mateřských školách, např. formou
 - poznávání okolí místa bydliště
 - rozvíjení citového vztahu k přírodě, *založeného na znalostech zákonitostí přírody*
 - zlepšení mezilidských vztahů jako předpoklad řešení ekologických problémů
 - poznávání přírodyGarant – odbor školství, mládeže a tělovýchovy, odbor ŽP, zřizovatelé
- propagovat zavedení environmentálního vzdělávání a výchovy jako nedílné součásti všeobecného vzdělávání na základních školách zřizovaných městem Tábor a jednotlivými obcemi, např. formou
 - rozvíjení citového vztahu k přírodě, *založeného na znalostech zákonitostí přírody*
 - zlepšení mezilidských vztahů jako předpoklad řešení ekologických problémů
 - seznamování s podstatou trvale udržitelného rozvoje
 - poznávání vztahů mezi živými organizmy navzájem, organizmy a prostředím
 - seznamování s globálními ekologickými problémy
 - pořádání různých školních akcí, jako jsou Den Země, Strom života apod.Garant - odbor školství, mládeže a tělovýchovy, odbor ŽP, zřizovatelé
- podpora environmentálně zaměřené mimoškolní zájmové činnosti - zapojení dětí do přírodovědných, ekologických či ochranněsky orientovaných mimoškolních činností, poskytovaných na odborné a metodické úrovni
Garant NNO - odbor školství, mládeže a tělovýchovy, odbor ŽP, jednotlivé obce
- podpora environmentálních témat v osnovách studentů středních škol s cílem zvyšovat ekologickou gramotnost a aktivní přístup studentů k péči o životní prostředí, např. formou závěrečných prací řešících environmentální problematiku se vztahem k území svého bydliště, garantem jsou jednotlivé školy a jejich zřizovatelé
- provede se z mapování pedagogických pracovníků na školách, kteří se zabývají oblastí EVVO, garant - odbor školství, mládeže a tělovýchovy
- podpora dalšího vzdělávání těchto pracovníků v environmentálním vzdělávání podle vyhlášky MŠMT č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických

pracovníků a kariérním systému, garant - odbor školství, mládeže a tělovýchovy

- podpora zájmu ZŠ a MŠ o tuto oblast různými soutěžemi, do kterých se budou moci zapojit děti ze všech škol, garant - odbor školství, mládeže a tělovýchovy, odbor ŽP,
- sledování a podpora školních ekologických projektů, garant - odbor školství, mládeže a tělovýchovy, odbor ŽP
- v rámci „Dětského parlamentu“ se bude zabývat problematikou související s životním prostředím ve městě, garant - odbor školství, mládeže a tělovýchovy, odbor ŽP

3. Veřejnost

- propagace používání ekologicky šetrných výrobků, garant - odbor ŽP a jednotlivé obce
- propagace třídění odpadu a kompostování biologicky rozložitelného odpadu Garant - odbor ŽP a jednotlivé obce
- zajistit větší informovanost veřejnosti o připravovaných aktivitách v oblasti životního prostředí v dostatečném časovém předstihu, aby měla možnost se k záměrům vyjádřit – využít informační tiskoviny jednotlivých obcí a internetové stránky
Garant - jednotlivé odbory MěÚ Tábor, jednotlivé obce

4. Podnikatelská sféra

- propagace ekologizace řízení a provozu podniků, seznamování s aktivitami podniků v rámci správního obvodu a jejich zveřejňování – např. zavádění systémů řízení podniků a auditů z hlediska životního prostředí (EMAs), integrované prevence ochrany ŽP (IPPC), čistší produkce (CP) a certifikací snižující dopad podniku na ŽP, Ekologické zemědělství a lesnictví, garant - jednotlivé obce
- zlepšení spolupráce mezi podnikatelskou sférou a veřejnou správou, vzájemná informovanost, společné projekty na zlepšení stavu životního prostředí
Garant - jednotlivé obce

Předpokládá se, že systém výuky na všech typech škol i organizovaná mimoškolní činnost budou napomáhat vytvářet pozitivní hodnotový žebříček z hlediska ochrany a tvorby životního prostředí a povedou k výchově mladého člověka, schopného globálního myšlení a příznivých občanských postojů. Veřejnost bude v dostatečné míře informována o stavu životního prostředí, o ekologických problémech i možnostech jejich řešení, bude se aktivně zapojovat do plánovacích i rozhodovacích procesů spojených s životním prostředím, bude informována o ekologicky únosných výrobcích a motivována k ekologicky šetrnému chování. Hospodářská sféra by měla začít v podstatně širším měřítku uplatňovat preventivní přístupy v ochraně životního prostředí a aktivně se podílet na řešení stěžejních problémů životního prostředí.

Veřejná správa by měla respektovat a aktivně prosazovat principy udržitelného rozvoje, měla by disponovat kvalitním informačním zázemím, podporovat zapojování veřejnosti do plánovacích i rozhodovacích procesů a vytvářet motivační nástroje pro ekologicky šetrné chování veřejnosti i podnikatelské sféry ve svém správním území.

IV. Město Tábor

SWOT analýza

Silné stránky

- ✓ Tábor má atraktivní lokality v blízkosti centra – Husův park, Holečkovy sady, Velký Šanc, odpočinková zóna kolem nádrže Jordán, Botanická zahrada, které jsou v centru pozornosti občanů
- ✓ Tábor je zapojen do systému EKOKOM (třídění odpadu)
- ✓ Rozvíjející se propagační činnost - Odpadový kalendář 2006 a 2007, Noviny tábořské radnice, www stránky
- ✓ Poptávka studentů středních a vysokých škol po praxi na MěÚ ve veřejné správě na úseku ŽP, zájem o témata na studentské práce (ročníkové, bakalářské, diplomové)

Slabé stránky

- ✓ Druhořadost a formálnost EVVO na školách - podceňování kvalifikace pedagogů, malý tlak zřizovatele na ředitele jednotlivých škol v oblasti uplatňování EVVO v praxi
- ✓ Malá občanská angažovanost, nízký zájem o účast na rozhodovacích procesech a řešení problémů ze strany veřejnosti, který se uplatňuje zpravidla až v okamžiku realizace záměrů
- ✓ Město Tábor není zapojeno do Místní Agendy 21
- ✓ Slabé zapojení škol do grantových programů

Příležitosti

- ✓ Bližší spolupráce se středními a vyššími školami při volbě témat studentských prací a náplně praxe
- ✓ Město je tradičně průmyslové, aktivní zájem průmyslového podniku by měl být veřejností vnímán jako environmentálně odpovědný podnik
- ✓ Využití zkušeností jiných měst, spolupráce s nimi (místní Agenda 21, projekt Zdravé město, Evropský týden mobility, Den Země, Den evropského dědictví), propagace turisticky atraktivních přírodních a kulturních hodnot
- ✓ Zvýšení mimoškolní činnosti dětí a mládeže v oblasti ŽP a účasti veřejnosti v rozhodovacích procesech
- ✓ V osvětě veřejnosti a informování o stavu životního prostředí může hrát klíčovou roli rozsáhlá síť veřejných knihoven
- ✓ Posun v EVVO podpoří i fungující systém EVVO v kraji, který dokáže efektivně využívat regionální zdroje i fondy EU (SROP, Operační program rozvoje lidských zdrojů).

Ohrožení

- ✓ EVVO není pro občany atraktivní ve srovnání s jinými možnostmi využití volného času
- ✓ Nezájem organizací o spolupráci v oblasti EVVO (necítí potřebu aktivně si vyměňovat zkušenosti)
- ✓ Činnost některých ekologických aktivistů má opačný účinek – pochopitelný negativní postoj veřejnosti k některým „zviditelňovacím“ aktivitám vede k nezájmu o ŽP

- ✓ Efektivita EVVO může být vážně ovlivněna nedostatečnou motivací cílových skupin, a to zejména v podnikatelské sféře.

Město Tábor má v oblasti EVVO, jakožto obec s rozšířenou působností, významnou úlohu. Hospodaří s veřejnými finančními zdroji, ze kterých mohou být podporovány aktivity EVVO v Táboře, má rozhodovací pravomoc a mělo by se stát významným zdrojem informací z oblasti životního prostředí, ochrany přírody a krajiny a ekologické výchovy i pro ostatní obce v jeho správním území. Ekologickou výchovu by mělo podporovat:

- formou grantů financovaných z vlastních rozpočtů (například tzv. aktivní granty, fond ŽP, apod.) v případě aktivit ve městě,
- prostřednictvím přímých finančních příspěvků z rozpočtu města na aktivity ve městě (např. v mateřských školách a základních školách),
- metodickou pomocí subjektům z oblasti EVVO, včetně pomoci poradenské pro subjekty z ostatních obcí a pro obce, kde dosud není a nebo se nepředpokládá vznik pracovního úvazku pro osobu zabývající se EVVO (např. v malých obcích),
- organizací a koordinací projektů, akcí, aktivit a činností z oblasti ekologické výchovy, které jsou financovány z městského rozpočtu nebo z přidělených dotací a grantů.

Činnosti v oblasti EVVO vykonává město Tábor *jednak* prostřednictvím odboru životního prostředí, na němž má jeden pracovník v náplni práce též oblast EVVO, ale podílet se musí i o ostatní odbory – např. odbor školství, mládeže a tělovýchovy, odbor kultury, odbor dopravy, odbor rozvoje atd. Nelze předpokládat, že odbor ŽP bude naplňovat koncepci EVVO jako jediný. Zejména v oblasti školství by měl mít podstatnou úlohu odbor školství, mládeže a tělovýchovy. V oblasti veřejné správy a práce s veřejností musí plnit úkoly vycházející z této Koncepce všechny odbory, které se podílejí na rozhodovací činnosti v oblasti životního prostředí, ve které by měla veřejnost být včas informována o záměrech.

Doporučené způsoby informování veřejnosti o aktivitách města v oblasti ekologie, EVVO či ochrany přírody

- ❖ Noviny tábořské radnice
- ❖ vývěsky
- ❖ internet
- ❖ letáčky
- ❖ regionální média
- ❖ *vlastní publikační činnost*

Město Tábor o aktivitách v oblasti ekologie, EVVO či ochrany přírody informuje veřejnost nejčastěji prostřednictvím zpráv a informací, umístěných na úřední desce městského úřadu (rozhodnutí, oznámení o projednávání EIA či SEA). Tento způsob informování není zcela efektivní, neboť úřední desky obecně nejsou obyvateli využívány jako hlavní zdroj informací.

Druhou nejčastěji využívanou formou, která je zároveň efektivnější než první způsob, je otištění článků s touto tematikou v Novinách tábořské radnice, které jsou rozesílány městem zdarma do každé domácnosti v katastrálním území obce.

Omezená část informací z oblasti nakládání s odpady je mezi občany šířena též formou tzv. odpadového kalendáře, zasílaného též do všech domácností 1x ročně. Řada informací je umístěna i na internetových stránkách města, kde je efektivita šíření informací podstatně větší, záleží však na aktualizaci stránek.

Dalším způsobem informování veřejnosti může být poskytování informací o EVVO prostřednictvím místního rozhlasu. Omezeně je využíván též regionální tisk - Tábořský deník, Tábořsko, Palcát, kde však záleží na vydavateli, zda informace v žádané podobě otiskne.

Nevládní neziskové organizace, obce a města ve správním obvodu a další subjekty působící v oblasti EVVO

Nevládní neziskové organizace (NNO) působí v oblasti EVVO jako subjekty, které činnosti ekologické výchovy samostatně organizují a realizují, nebo jsou cílovou skupinou. Význam NNO v oblasti EVVO spočívá v jejich činnostech a aktivitách při ochraně přírody, ekologické výchově, poskytování informačních služeb, prosazování zájmů v oblasti ochrany přírody apod. Právní formou NNO v oblasti EVVO na Tábořsku jsou především občanská sdružení a zájmové organizace.

a) Organizace se sociálním zaměřením:

- ❖ Farní charita Tábor - Dobrovolnické centrum Tábor
- ❖ Farní charita Tábor - Auritus - centrum pro lidi ohrožené drogou
- ❖ FOKUS Tábor
- ❖ SOANZ Tábor
- ❖ ONT Tábor - Domácí péče TEREZA
- ❖ Cheiron T o.p.s.
- ❖ Fond ohrožených dětí
- ❖ Oblastní spolek Českého červeného kříže
- ❖ Centrum pro zdravotně postižené
- ❖ Kiwanis Junior klub Tábor
- ❖ Klíček
- ❖ Communio Tábor
- ❖ Občanské sdružení Koník
- ❖ Kaňka, o.s.
- ❖ Centrum Regenerace Klub Naděje – centrum využití volného času
- ❖ M-centrum
- ❖ Pionýr - aktivní využití volného času pro děti a mládež, pomáhá v boji proti kriminalitě, různým druhům závislostí a dalším sociálně-patogenním jevům.

b) Občanská sdružení aktivně působící v Táboře se zaměřením na ekologii a přírodu:

- **Hnutí DUHA Tábor** – ochrana přírody a krajiny
- **5. ZO Českého svazu ochránců přírody Tábor** - Ochrana přírody, ekologická výchova, obhajoba práva občanů na zdravé životní prostředí, spolupráce s orgány ochrany přírody apod.
- **ÚMOP Medvíďata Tábor** - turistické a poznávací výpravy do přírody, akce pro veřejnost či akce ku prospěchu přírodě.
- **Ekologický právní servis Tábor** – podávají základní informace o tom, na koho je možné se v oblasti ochrany životního prostředí obrátit
- **JUNÁK svaz skautů a skautek ČR** – základem je výchova člověka, témata pro činnost nalézají v přírodě, rukodělných pracích a v programu nechybí ani kulturní a společenské prvky
- **ECHO** – občanské sdružení pro vzdělání, volný čas a pobyt v přírodě.
- **Sdružení pro ochranu botanické zahrady v Táboře** - Zachování celistvosti botanické zahrady při SZeŠ v Táboře, zabránění ve stavbě silnice přes ni, pomáhat v obnově a rekonstrukci, snažit se získat finance na její obnovu a rekonstrukci, sledování kácení dřevin v Táboře a jeho nejbližším okolí, pořádání ankety Táborský strom roku.
- **Klub českých turistů Tábor** - zajišťují program: poznávací činnost, tělesný pohyb v přírodě, smysl pro ochranu přírody, kulturní i společenskou činnost, zachování a rozšíření významu historického vývoje oblasti.
- **ICM (informační centrum pro mládež)** - ICM je pracoviště, které mladým lidem a pracovníkům s mládeží zdarma poskytuje informace z oblastí týkajících se mladých lidí např. studium, práce, cestování, volný čas, zdraví, sociálně-patologické jevy, sociální skupiny a hnutí, ekologie, občan a stát, mládež v EU, místní a regionální informace.

Seznam občanských sdružení včetně kontaktů lze získat na www.regioprojekt.cz/cz/index.php, sekce vzdělávání NNO v Táboře a www.cpkp.cz/nota/ sekce katalog táborských neziskových organizací. Činností v oblasti životního prostředí se však zabývá poměrně malá část. Většina těchto sdružení je orientována na sociální a zdravotní problematiku, což nijak nesnižuje jejich záslužnou práci. V této činnosti lze EVVO též uplatnit, zejména při práci s dětmi.

Mezi zájmové organizace, působící ve správním obvodu v oblasti životního prostředí, patří mezi neaktivnější Český svaz ochránců přírody a v řadě případů též jednotlivá myslivecká sdružení, která se zabývají též péčí o krajinu (výsadby alejí, remízů, údržba cenných biotopů). Práce těchto organizací by měla být veřejnosti prezentována na stránkách jednotlivých úřadů, v jejichž obvodu tyto organizace pracují.

Je žádoucí podpořit rozvoj EVVO též na jednotlivých obcích, kde by se měla tato činnost prezentovat minimálně alespoň jako informace o stavu životního prostředí ve správním území v místních obecních zpravodajích – např. informace o zavádění šetrných technologií, nakládání s odpady, čistota vod, péče o krajinu apod. V těchto zpravodajích se obvykle prezentují hlavní záměry obcí ve vztahu k veřejnosti, která pak může vcelku dobře reagovat na místní rozhodování. Problematické je již informování o rozhodování na úrovni obce s rozšířenou působností či kraje. Zde je žádoucí, aby pracovníci jednotlivých obcí pravidelně sledovali internetové stránky těchto úřadů a o hlavních záměrech pak občany informovali. Pro tuto činnost lze např. zainteresovat pracovníky obecních knihoven, kteří mívají přístup k internetu a mohou o záměrech vést evidenci, kterou pak obec, na základě svého uvážení podle závažnosti záměrů pro své správní území, zveřejní.

V. Zdroje financování EVVO

1. Finanční zdroje EU

Po vstupu ČR do EU mají města, obce, NNO, podnikatelé a další subjekty možnost čerpat dotace ze strukturálních fondů na financování rozvojových projektů. Finanční prostředky ze strukturálních fondů jsou žadatelům uvolňovány po předložení projektu prostřednictvím tzv. operačních programů, kde je popsáno zaměření dotovaných projektů, pravidla, postup a podmínky pro financování. Tyto prostředky jsou však pro malé žadatele těžko dostupné, vhodné jsou spíše pro podnikatelsko sféru, obce a města a případně NNO s působností na velkém území.

Česká republika může čerpat finanční prostředky EU ze čtyř strukturálních fondů: Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský fond zemědělské garance a orientace, Finanční nástroj pro podporu rybolovu, a to prostřednictvím pěti operačních programů: Společný regionální operační program, Operační program průmysl a podnikání, Operační program rozvoje lidských zdrojů, Operační program rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství a Operační program infrastruktura.

(a) Operační program rozvoje lidských zdrojů

Oblast EVVO je přímo podporována pouze z Operačního programu rozvoje lidských zdrojů. Program podporuje systém environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice

Opatření: adaptabilita podnikání

Toto opatření podporuje přípravu a realizaci programů EVVO (kurzy, informační služby, pilotní projekty), vzdělávání pracovníků institucí poskytujících EVVO, programy k rozšíření účasti veřejnosti na rozhodování v záležitostech životního prostředí, podpora vzniku pracovních příležitostí a rozvoje dobrovolnictví v oblasti životního prostředí.

Cílem opatření je budovat kapacity regionálních systémů EVVO, založených na existenci regionální sítě environmentálně zaměřených informačních a vzdělávacích středisek.

Cílovou skupinou opatření jsou:

- Podnikatelské subjekty, zejména malé a střední,
- veřejná správa,
- veřejné instituce (včetně škol),
- nestátní neziskové organizace.

(b) Operační program Infrastruktura

Operační program Infrastruktura není přímo zaměřen na oblast EVVO, ale podporuje oblast ochrany životního prostředí a jeho složek prostřednictvím snižování negativních důsledků dopravy na životní prostředí a zlepšováním environmentální infrastruktury.

(c) Operační program Průmysl a podnikání (OPPP)

OPPP je zaměřen na podporu podnikatelského prostředí, zvyšování konkurenceschopnosti firem, výzkumu a vývoje průmyslu a zvyšování efektivity v oblasti energetiky. Vedle svých ekonomických cílů je program zaměřen i na environmentální aspekty.

V rámci programu je podporováno zavedení technologie a strojního zařízení šetrného k životnímu prostředí, snižování energetické náročnosti a vyšší využití obnovitelných zdrojů energie.

(d) Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Program podporuje rozvoj venkovských částí regionů, adaptaci českého zemědělství na evropský model, rozvoj multifunkčního zemědělství, zefektivnění multifunkční role lesů a rozvoj vodního hospodářství s důrazem na zvyšování kvality životního prostředí.

(e) Regionální operační program (ROP)

ROP je komplementární s ostatními operačními programy, rozšiřuje jejich dopad na místní úroveň a orientuje se na společné rozvojové potřeby regionů. Oblast ochrany životního prostředí je zde zohledňována především na místní (regionální) úrovni.

2. Finanční zdroje ze státního rozpočtu

Tyto zdroje jsou již více dostupné i pro menší žadatele a nejsou tak náročné na zpracování žádostí.

(a) Ministerstvo životního prostředí ČR poskytuje dotace na realizaci projektů z oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Finančně je dotována tvorba periodik a informačních systémů zaměřených na oblast životního prostředí, vydávání neperiodických publikací, videokazet a výukových materiálů, environmentální osvěta pracovníků státní správy a samosprávy, pedagogů, podnikatelské sféry, pracovníků a členů NNO.

(b) Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP) je další institucí poskytující finanční prostředky na podporu EVVO. Vypisuje dva dotační programy:

- Program neinvestiční podpory environmentálního vzdělávání a osvěty

Cílem programu je poskytnutí příspěvku na:

- realizaci opatření vedoucích k dostupnosti environmentálních vzdělávacích a osvětových programů a environmentálního poradenství na celém území České republiky;
- realizace environmentálních vzdělávacích programů pro jednotlivé kategorie zaměstnanců veřejné správy a pro členy samospráv v rámci jejich vzdělávání včetně pilotních vzdělávacích programů pro budoucí školitele;
- realizace celostátních, krajských, regionálních nebo městských environmentálních vzdělávacích a osvětových programů;
- podporu konkrétních akcí ekologického významu připravovaných regionálními nebo obecními centry a středisky environmentální výchovy a environmentálními poradnami;
- podporu vydávání odborných publikací zaměřených na ekologickou tematiku.

- Program investiční podpory environmentálního vzdělávání a osvěty

Cílem programu je podporovat zabezpečení funkční sítě center a středisek environmentální (ekologické) výchovy a environmentálních (ekologických) poraden za účelem plošné dostupnosti environmentálního vzdělávání a osvěty a environmentálního poradenství na celém území ČR. Předmětem podpory je příspěvek na úhradu nákladů spojených s výstavbou, opravou a rekonstrukcí nemovitostí, které budou sloužit jako centrum nebo středisko environmentální výchovy nebo environmentální poradna.

V environmentálním vzdělávání veřejnosti hrají důležitou, ale bohužel zatím nedostatečnou roli média, a také další články, jako např. zájmové organizace, osvětová a informační střediska, zoologické zahrady, muzea apod.

V současné době MŽP vydává každoročně brožuru „Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky – Jihočeský kraj“, kterou připravovalo v minulosti MŽP, odbor výkonu státní správy v Českých Budějovicích, nyní Krajský úřad, OŽPZL. Publikace je určena spíše odborné a zainteresované veřejnosti a její distribuci provádí MŽP samo, popřípadě prostřednictvím svých regionálních pracovišť a dalších distributorů. Publikace není primárně určena pro širokou veřejnost.

VI. Závěr

Zpracováním místní koncepce EVVO město Tábor učinilo první krok k zajištění soustavné, dlouhodobě koordinované podpory rozvoje systému EVVO v Táboře a na správním území obce s rozšířenou působností. Pro naplňování koncepce je nezbytné stanovit konkrétní a reálné úkoly, plnění pravidelně vyhodnocovat, monitorovat odezvu a aktuální požadavky cílových skupin EVVO (orgánů města, škol, veřejnosti) a v odůvodněných případech na ně reagovat odpovídající aktualizací koncepce.

Příloha: materiály pro EVVO ve školách

ceník metodik projednotlivé předměty -ZŠ

č.	Metodika pro předmět	cena v Kč	
		pro členy KEV	pro ostatní - nečleny KEV
1.	český jazyk	21,00	28,00
2.	angličtina	21,00	28,00
3.	němčina	21,00	28,00
4.	dějepis	17,00	23,00
5.	občanská nauka	25,00	33,00
6.	matematika	17,00	23,00
7.	o přírodě a společnosti	29,00	40,00
8.	zeměpis	32,00	42,00
9.	přírodopis	24,00	32,00
10.	chemie	32,00	42,00
11.	fyzika	17,00	23,00
12.	praktické činnosti na 1.st.ZŠ	21,00	28,00
13.	praktické činnosti na 2.st. ZŠ	25,00	33,00
14.	rodinná výchova	21,00	28,00
15.	hudební výchova	21,00	28,00
16.	výtvarná výchova	14,00	19,00
17.	tělesná výchova	14,00	19,00
	celkem	372,00	497,00

Náměty k EV na středních školách

pro předmět:

1	Český jazyk	11,00	15,00
2	Cizí jazyk angličtina	25,00	35,00
3	Cizí jazyk němčina	25,00	35,00
4	Dějepis	13,00	19,00
5	Zeměpis	6,00	9,00
6	Základy společenských věd	18,00	26,00
7	Matematika	11,00	15,00
8	Informatika a výpočetní technika	11,00	15,00
9	Fyzika	9,00	14,00
10	Chemie	13,00	19,00
11	Biologie	14,00	20,00
12	Tělesná výchova	6,00	9,00
13	Výtvarná výchova	6,00	9,00
14	Náměty pro školní plán EV	32,00	50,00
	Celkem	200,00	290,00
Metodické náměty pro školní plán EV			
1.	Metodika a příklady školních programů EV z 32 vybraných škol	125,00	144,00
Projekt UNESCO - Informační materiály			
1.	I.část : 72 stran, + 30 obr.,grafů		
2.	II.část 28 stran, + 6 grafů		
	celkem 100 stran + 36 grafů	145,00	280,00

Informační a metodické podklady pro průřezová témata

1.	Doprava a životní prostředí pro základní školy	120,00	270,00
2.	Doprava a životní prostředí pro střední školy	120,00	270,00

Klub ekologické výchovy
ZŠ Pertoldova 3373, Praha 4

Tel.: 241731638

E-mail: d.kvasnickova@volny.cz

<http://www.kev.ecn.cz>

SDRUŽENÍ TEREZA má na www.terezanet.cz **Terezí obchůdek**, kde je možnost si objednat různé publikace a další pracovní listy, projektové sady a určovací klíče.

Např.

Publikace - Ekohry do kapsy
Ozón – škodí nebo chrání?
Ruční papír vlastnoručně

Pracovní listy – Les a půda
Úsporné spotřebiče
Les ve škole
Zima v lese
Všeho s mírou (odpady, voda, doprava, škola na zeleno)

Určovací klíče – I les může být nemocný
Když probouzí se strom
Odpadové kvarteto

Projektové sady – Kyselý déšť
Živá voda pro obec